

ПРОБЛЕМА ПОЄДНАННЯ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА І ОСОБИСТОСТІ

Актуальність теми дослідження. Необхідною умовою життя людини є її взаємодія з природою, а необхідною умовою реалізації особистості є її взаємодія із суспільством. Аналіз історичних типів відносин між особистістю і суспільством переконливо свідчить про те, що в умовах прискореного розвитку цивілізації роль особистості в суспільстві, рівень її свободи істотно зростають, у зв'язку з чим стає все більш актуальною проблема співвідношення свободи особи і її відповідальності перед іншими людьми і суспільством у цілому. **Метою дослідження** є розкриття змісту буття людини та аналіз проблеми поєднання інтересів між особистістю та суспільством. Реалізація цієї мети вимагає вирішення таких завдань: розкрити сутність понять «особистість» та «суспільство»; виявити взаємозв'язок між особистістю та соціумом; пояснити важливість інтересів у житті людей; розкрити теорії, що містять усвідомлення суперечностей індивідуальності і соціуму. **Об'єктом дослідження** є інтереси суспільства і особистості. **Предметом дослідження** є аналіз проблем поєднання інтересів суспільства і особистості. Особистість - це окрема людина з певними рисами характеру, індивідуальними здібностями і схильностями. Основним видом діяльності особистості є праця. У праці виявляються соціальні якості людини, що роблять її особистістю. У цьому сенсі можна стверджувати, що суспільство формує особистість шляхом її соціалізації, впливу на неї соціального середовища. Особистість не тільки формується соціумом, соціальним середовищем, а й сама впливає на них залежно від освіти, професії, суспільного становища й активності. Визначальна роль у цьому процесі належить соціуму, який створює відповідні умови для діяльності особистості. Разом з тим слід враховувати, що взаємозв'язок між особистістю і суспільством залежить також від індивідуальної життєдіяльності особистості, так само як від потреб і можливостей суспільства, від того, які умови створені в ньому для спілкування і виокремлення особистості, для її самотворчості. Людське суспільство - багате різноманітністю індивідуальних людських істот, живих і активних діючих елементів історичного процесу. Як невелика сила суспільного, що розвивається, саме людина, справді жива людина - ось хто творить все те, чим володіє, і те все, за що бореться [1]. У процесі взаємодії та спілкування людей через різні інтереси й погляди можуть виникати конфлікти. У загальних рисах конфлікт визначається як відсутність згоди між двома або більше сторонами, якими можуть бути фізичні особи або групи працівників. При цьому кожна сторона робить усе можливе, щоб було прийнято її думку, і перешкоджає це робити іншій стороні. Відносини особистості і соціуму - непрості. З одного боку, не будь соціуму, не було б і особистості [2]. Інтереси, як і потреби є рушійною силою діяльності, поведінки і вчинків людей. Рушійна сила інтересу проявляється у тому, що людина зацікавлена у чомусь і за певних умов діє саме у цьому напрямі. У суспільстві має місце складна взаємодія найрізноманітніших, часто суперечливих інтересів, і її результати бувають інколи несподіваними. Взаємодія інтересів справляє істотний вплив на формування особистості. Але важлива також воля, рішучість цієї особистості відстоювати свої духовні чи матеріальні інтереси. Можливості такого відстоювання часто бувають обмеженими. На основі потреб та інтересів особистості надбудовуються, формуються її уявлення про цінності [3]. Підвищений інтерес до людини як індивідуального явища, як особи - характерна прикмета соціальної філософії. Суть людини як суб'єкта всіх видів діяльності проявляється завдяки взаємодії з іншими суб'єктами, а також з власним середовищем проживання - суспільством і досліджується в системі: людина - людина, людина - спільність людей, людина - суспільство, людина - світ. У соціальному бутті людина формується і набуває змісту проблема її свободи, автономії, відносної незалежності від суспільства і обумовленості будь-яких форм її діяльності. Людина ніби вбирає в себе всю багатоманітність соціальних зв'язків і відносин [4, с.25]. Особа тим значніша, чим більше в її індивідуальності є загальних, загальнолюдських особливостей.

Індивідуальні особливості і властивості особи — це не одне і теж, що особисті властивості індивіда, тобто властивості, що характеризують його як особу [5, с. 217]. Певну роль у розумінні суті взаємозв'язків особистості і суспільства має теорія соціальної мобільності і стратифікації, запропонована американським соціологом Питиримом Сорокіним. За теорією соціальної мобільності особистість водночас перебуває у кількох суспільних системах: конгломератах (натовпі), верствах (фахівці, політики) та інститутах (політичні партії, церква). Якщо особистість завжди дбає про перехід у іншу, більш вищу для себе категорію, то для суспільної системи, навпаки, характерним є зберігання себе у незмінному вигляді і запобігання прагненню людини [4, с. 30]. Постійний опір системи викликає соціальні конфлікти [3]. На Заході існують також прикладні теорії, що пояснюють і показують, як треба жити у суспільстві, щоб досягнути успіху і зберегти свою індивідуальність (Дейл Карнегі, Ерік Берн та ін.). За концепціями «Я» людини, її внутрішній світ є надзвичайно особистим, інтимним. У соціумі особистість повинна тільки функціонувати, робити те, що потрібно, водночас не завдаючи шкоди собі як індивідуальності [6, с. 65]. Суперечності існування людини у сучасному раціоналізованому суспільстві знайшли відображення в творах соціолога Макса Вебера [6, с. 67]. Теорії, що містять усвідомлення суперечностей індивідуальності і соціуму, дуже поширені в сучасній філософії. В протилежність поняттю індивідуальність появились поняття масове суспільство, масова культура, людина - маси. Відомі філософи Микола Бердяєв, Хосе Ортега-і-Гассет присвячують спеціальні праці проблемі людини і маси. У них робиться висновок, що в сучасних умовах переважає людина маси, якій притаманні уніфіковані потреби, цінності, ідеали. Суспільство ж втрачає основне джерело розвитку - творчу особистість, прогрес суспільства - під загрозою [4, с. 33].

Висновки. Отже, відносини особистості і соціуму - непрості. Ці два поняття тісно пов'язані між собою і не можуть існувати одне без одного. Адже не будь соціуму, не було б і особистості. Проблема людської свободи, автономії, відносної незалежності від суспільства завжди актуальна. Необхідно створювати такі умови життя, щоб особистість і суспільство в цілому задовольняли свої потреби. Тільки таким чином вдасться уникнути гострих конфліктів, непорозумінь між людиною та соціумом.

Література

1. *Особистість і суспільство: проблема взаємовідносин [електронний ресурс]; - режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5581312/page:5/>*
2. *Особистість і соціум [електронний ресурс]; - режим доступу: http://psychologis.com.ua/lichnost_i_socium.htm*
3. *Інтереси суспільства й особистості: проблема поєднання [електронний ресурс]; - режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13001/>*
4. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. *Сучасна соціальна філософія.* — К-, 1996 - 367 с.
5. Кон Й. С. *В пошуках себе.* — М., 1984 - 336 с.
6. Ильенков Е. В. *Что же такое личность? // Философия и культура.* — М., 1988 - 464 с.
7. Гончарук-Чолач Т. *Сучасні парадигми державного управління: теоретико-філософське осмислення/Тетяна Гончарук -Чолач//Психологія і суспільство.* – 2010. - №4. – С72-81.
8. Гончарук Т.В. *Проблеми людини та української духовності у філософії О.Кульчинського/Т.В.Гончарук //Вісник Житомирського державного університету Імені Івана Франка.* – 2005. - Вип. 20. – С.21-24.
9. Гончарук Т. *Персоналістська філософія та її різновиди/Т.Гончарук//Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.І.Гнатюка. Сер. Філософія.* – 2005. - №13. – С.26-30.
10. Чигур Р. Ю. *Вплив соціально-культурної кризи на самореалізацію особистості в сучасному українському суспільстві / Р. Ю. Чигур, А. Таваліка. // Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації.* – 2015.